

Charlotte Viksten
Bolagsjurist

08-123 175 76
charlotte.viksten@sll.se

BESLUT

2018-03-13

Projektnr:

Styrelsen för Locum AB

sid 1 av 2
Diariernr
LOC 1801-0143

Stämmoombud på bolagsstämma i AB Terreno

Ärendet

Landstingsfullmäktige har den 13 mars 2018 i ärende LS 2017-1496 uppdragit åt Locum AB att uppdra till stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut.

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

att uppdra åt Paul Lindquist att som stämmoombud på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv för AB Terreno enligt landstingsfullmäktiges beslut i ärende LS 2017-1496.

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Bilagor:

1. LS 2017-1496

Delges

Akten

Charlotte Viksten
Bolagsjurist

08-123 175 76
charlotte.viksten@sll.se

BESLUT

2018-03-13 Projektnr:

Styrelsen för Locum AB

sid 2 av 2
Diariennr
LOC 1801-0143

Sammanfattning

Styrelsen i Locum AB beslutade den 23 november 2017 att föreslå landstingsstyrelsen föreslå fullmäktige att ändra bolagsordning i AB Terreno samt att anta nya ägardirektiv för bolaget. Landstingsfullmäktige har den 13 mars 2018 beslutat om ny bolagsordning och nya ägardirektiv för AB Terreno samt har landstingsfullmäktige beslutat att uppdra åt Locum AB att uppdra åt stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut. Bolagsstämma i AB Terreno kommer att äga rum den 31 maj 2018.

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

**Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för
AB Terreno samt leasingavtal avseende landstingets
solcellsanläggningar**

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL
2018-02-20

2018-0078

§ 57**Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno samt leasingavtal avseende landstingets solcellsanläggningar**

LS 2017-1496

Ärendebeskrivning

Locum AB:s vilande dotterbolag AB Terreno föreslås ta över drift och förvaltning av solcellsanläggningar från Stockholms läns landsting, vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och upprättande av ägardirektiv för bolaget. I förslaget ingår ett uppdrag att teckna leasingavtal mellan Stockholms läns landsting och AB Terreno.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 februari 2018
Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno
Förslag till ägardirektiv för AB Terreno
Locum AB:s styrelse protokollsutdrag den 23 november 2017 inklusive beslutsunderlag den 17 oktober 2017 med rapport Skattekonsekvenser vid produktion av solel

Yrkanden

I ärendet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 14 februari 2018.

Beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna ändrad bolagsordning för AB Terreno i enlighet med förslag till ändrad bolagsordning

att fastställa ägardirektiv för AB Terreno i enlighet med förslag till ägardirektiv

att uppdra åt Locum AB att uppdra till stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut

att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar

dels - under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut föreslå landstingsstyrelsen att för egen del besluta

Ordförande
datum
Justerare
Sign.

Exp.

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL
2018-02-20

2018-0078

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar.

Expedieras till

Landstingsfullmäktige
Landstingsdirektörens stab
Akten

Ordförande
datumJusterare
Sign.

Exp.

Landstingsstyrelsen

Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Locum AB:s vilande dotterbolag AB Terreno föreslås ta över drift och förvaltning av solcellsanläggningar från Stockholms läns landsting, vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och upprättande av ägardirektiv för bolaget. I förslaget ingår ett uppdrag att teckna leasingavtal mellan Stockholms läns landsting och AB Terreno.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen dels föreslå landstingsfullmäktige besluta

- att* godkänna ändrad bolagsordning för AB Terreno i enlighet med förslag till ändrad bolagsordning,
 - att* fastställa ägardirektiv för AB Terreno i enlighet med förslag till ägardirektiv,
 - att* uppdra åt Locum AB att uppdra till stämмоombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut
 - att* uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar
- dels - under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut föreslå landstingsstyrelsen att för egen del besluta
- att* uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting arbetar aktivt för att öka andelen förnybar el i landstingets verksamheter. Redan idag finns 15 solcellanläggningar som är placerade på flera av landstingets större sjukhus och flera andra anläggningar planeras.

Som elproducent följer ett antal åtaganden. Bland annat blir producenten skattskyldig och en omfattande rapportering av energiskatt måste göras.

Locum har låtit genomföra en utredning av hur detta skulle kunna förenklas. Som ett led i Effektivare landsting och i att minska administrationen i landstingets organisation föreslås att driften av solcellsanläggningarna överförs till en egen juridisk person, i det här förslaget till ett nu vilande dotterbolag till Locum – AB Terreno. Det skulle medföra att endast bolaget blir rapporteringsskyldigt för energiskatt. Eftersom bolaget endast skulle ha solcellsanläggningarna blir rapporteringen betydligt mindre. Rapporteringen för landstingets räkning skulle då skötas av elleverantörerna.

För att möjliggöra detta behöver både bolagsordning och ägardirektiv i bolaget anpassas till den nya verksamheten.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 februari 2018
Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno
Förslag till ägardirektiv för AB Terreno
Locum AB:s styrelse protokollsutdrag den 23 november 2017 inklusive beslutsunderlag den 17 oktober 2017 med rapport Skattekonsekvenser vid produktion av solel

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

**Per capsulam-sammanträde med styrelsen för
Landstingshuset i Stockholm AB***Ledamöter*

Irene Svenonius (M), ordförande
Marie Ljungberg Schött (M)
Kristoffer Tamsons (M)
Ninos Maraha (L), 1:e vice ordförande
Erika Ullberg (S), 2:e vice ordförande
Tomas Eriksson (MP)

Ersättare

Peter Carpelan (M) tjug
Vivianne Gunnarsson (MP) tjug
Gunilla Roxby Cromvall (V) tjug

Sekreterare

Agneta Marmestrand Ruud

Innehållsförteckning

§ 10	Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno samt leasingavtal avseende landstingets solcellsanläggningar.....	3
------	---	---

§ 10**Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno samt leasingavtal avseende landstingets solcellsanläggningar****Ärendebeskrivning**

Förslag till ändring av bolagsordning samt upprättande av ägardirektiv för Locum AB:s dotterbolag AB Terreno. I förslaget ingår ett uppdrag att teckna leasingavtal mellan Stockholms läns landsting och AB Terreno.

Beslutsunderlag

Verkställande direktörens skrivelse den 9 februari 2018

Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno

Förslag till ägardirektiv för B Terreno

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, LS 2017-1496

Locum AB:s styrelse protokollsutdrag den 23 november 2017 inklusive beslutsunderlag den 17 oktober 2017 med rapport Skattekonsekvenser vid produktion av solel

Förslag och yrkande

Ordförandes förslag om bifall till verkställande direktörens förslag.

Svarar bifall: Irene Svenonius (M), ordförande, Ninos Maraha (L), 1:e vice ordf, Erika Ullberg (S) 2:e vice ordf, Marie Ljungberg Schött (M), Kristoffer Tamsons (M), Tomas Eriksson (MP), Peter Carpelan (M) t.j., Vivianne Gunnarsson (MP) t.j., Gunilla Roxby Cromvall (V) t.j.

Lämnar inget svar: Aram El Khory (KD), Tara Twana (S), Anders Lönnberg (S)

Styrelsens beslut

Styrelsen beslutar att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting besluta

att godkänna ändrad bolagsordning för AB Terreno i enlighet med verkställande direktörens förslag

att fastställa ägardirektiv för AB Terreno i enlighet med verkställande direktörens förslag

att uppdra åt Locum AB att uppdra till stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut.

Landstingsstyrelsen

Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno samt leasingavtal avseende landstingets solcellsanläggningar

Ärendebeskrivning

Locum AB:s dotterbolag AB Terreno föreslås ta över drift och förvaltning av solcellsanläggningar från Stockholms läns landsting, vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och upprättande av ägardirektiv för bolaget. I förslaget ingår ett uppdrag att teckna leasingavtal mellan Stockholms läns landsting och AB Terreno.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno
Förslag till ägardirektiv för AB Terreno
Locum AB:s styrelse protokollsutdrag den 23 november 2017 inklusive beslutsunderlag den 17 oktober 2017 med rapport Skattekonsekvenser vid produktion av solel

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

- att* godkänna ändrad bolagsordning för AB Terreno i enlighet med förslag till ändrad bolagsordning
- att* fastställa ägardirektiv för AB Terreno i enlighet med förslag till ägardirektiv
- att* uppdra åt Locum AB att uppdra till stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut

Landstingsstyrelsen

att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar

dels – under förutsättning av landstingsfullmäktiges beslut – för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Drift och förvaltning av solcellsanläggningar föreslås flyttas från landstinget till Locum AB:s dotterbolag AB Terreno, vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och nytt ägardirektiv för bolaget. I förslaget ingår ett uppdrag att teckna leasingavtal mellan Stockholms läns landsting och AB Terreno.

Bakgrund

Stockholms läns landsting äger genom Landstingsfastigheter Stockholm 15 solcellsanläggningar vilka är belägna på Danderyds sjukhus, Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge och Södertälje sjukhus. Toppeffekten på landstingets solcellsanläggningar överstiger 255 kW vilket kvalificerar landstinget som skattskyldigt och därmed medför en omfattande administration och rapportering. Det stora antalet mätpunkter och ett stort antal leverantörer gör att denna rapportering blir omfattande för hela landstingets verksamhet.

Överväganden

Locum AB har utrett alternativ till hanteringen av landstingets solcellsanläggningar i syfte att minska landstingets administration. De alternativ som utretts är att placera solcellsanläggningarna i ett eget bolag, sälja eller leasa anläggningarna till ett externt bolag, stänga anläggningarna eller överlåta dem till respektive sjukhus.

Då landstinget önskar ha kvar produktion och rådighet över anläggningarna, och en placering hos sjukhusen belastar dem med

Landstingsstyrelsen

uppgifter som inte ingår i deras kärnverksamhet bedöms det mest effektiva alternativet vara att placera drift och förvaltning av anläggningarna i ett redan befintligt bolag.

Locum AB förbrukar el på huvudkontoret och lokalkontoren varför en placering av anläggningarna i Locum AB skulle innebära att all sådan förbrukning ska redovisas. Locums dotterbolag AB Terreno har ingen verksamhet idag och förbrukar därför inte någon el. Placering av anläggningarna i AB Terreno innebär att landstinget inte behöver bilda ett nytt bolag samt att ingen egen förbrukning finns att redovisa. En placering av anläggningarna i AB Terreno innebär att endast redovisning och betalning av energiskatt på egen produktion blir aktuell.

I valet mellan att överlåta eller att leasa anläggningarna till AB Terreno rekommenderas att landstinget leasar anläggningarna till AB Terreno. Ett leasingupplägg är mer flexibelt och underlättar förändringar vid eventuella kommande lagändringar. Förslaget medför att landstingsdirektören får i uppdrag att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar.

AB Terreno ägs till hundra procent av Locum AB och bedriver sedan 2007 inte någon verksamhet. För att AB Terreno ska kunna leasa solcellsanläggningarna, producera el och sälja el behöver bolagsordningen ändras och nytt ägardirektiv antas som medger sådan verksamhet. Försäljningen sker enligt förslaget till Stockholms läns landsting, landstingets bolag eller annat landstingsorgan.

Landstingsstyrelsens förvaltning instämmer i Locum AB:s förslag till hantering av drift och förvaltning av solcellsanläggningarna i AB Terreno, och föreslår därför att AB Terrenos bolagsordning ändras, att ägardirektiv antas samt att leasingavtal tecknas mellan landstinget och AB Terreno. Landstingsstyrelsens förvaltning föreslår några justeringar i Locums förslag till bolagsordning som innebär att två nya punkter tas upp på bolagsstämman och det avser stämmans öppnande samt föredragning av lekmanarevisorns granskningsrapport. Dessutom föreslås att punkten val av justeringsmän tas som punkt nummer fyra istället för som föreslagits nummer sju. I bolagsordningen har också tillagts en skrivning om att bolagets tillgångar ska tillfalla Locum AB om AB Terreno försätts i likvidation. Det justerade förslaget på bolagsordning beskrivs i bilaga

Landstingsstyrelsen

Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno. Föreslagna justeringar är gjorda i syfte att bättre efterlikna övriga landstingsägda bolags bolagsordningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär att AB Terreno blir skatteskyldigt för landstingets elproduktion och att administration och rapportering avseende solelproduktionen kommer att hanteras av AB Terreno. Förslaget innebär en påtagligt minskad administration för landstinget.

Redovisning och betalning av skatt på Stockholms läns landstings förbrukade el kommer även fortsättningsvis att hanteras av landstingets elleverantörer.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:

Akt
AB Terreno
Locum AB
SLL Styrning och ekonomi

Godkänd av Malin Frenning, 2018-02-09

Förslag till ändrad bolagsordning för AB Terreno

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
<i>Denna bolagsordning har fastställts av landstingsfullmäktige 2013-09-17 (LS 1304-0550)</i>	
§ 1 Firma Bolagets firma är Aktiebolaget Terreno.	1. Firma Bolagets firma är Aktiebolaget Terreno.
	2. Styrelsens säte Styrelsen ska ha sitt säte i Stockholms kommun.
	3. Verksamhet Bolaget ska ha till föremål för sin verksamhet att inom Stockholms läns landsting, för egen eller för Stockholms läns landstings, landstingets bolags eller annat landstingsorgans räkning, förvärva, äga, leasa och förvalta, solcellanläggningar och därtill hörande verksamhet samt att producera och sälja el till Stockholms läns landsting, landstingets bolag eller annat landstingsorgan. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe.
§ 2 Ändamål Bolaget har till föremål för sin verksamhet att för egen eller annans räkning förvärva, förvalta och avyttra dels fast egendom och tomträtt jämte inventarier, dels nyttjanderätt till fast egendom, dels aktier i sådana aktiebolag samt andelar i sådana ekonomiska föreningar, som äger fast egendom eller är tomträttshavare.	4. Ändamål med verksamheten Syftet med verksamheten är att bistå Locum AB och Stockholms läns landsting i fullgörandet av förvaltningen av landstingets fastigheter i den del som avser elproduktion genom solcellanläggningar belägna inom landstingets fastigheter.

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
	Bolaget ska bedriva sin verksamhet med iakttagande av kommunala likställighetsprincipen samt i ekonomiskt hänseende enligt följande: • Verksamhet som gäller förvaltning av fast och lös egendom samt produktion av och handel med el och därmed sammanhängande verksamhet ska bedrivas på affärsmässig grund. • Övrig verksamhet ska bedrivas med tillämpning av kommunala självkostnadsprincipen.
	5. Fullmäktiges rätt att ta ställning Bolaget ska bereda Stockholms läns landstingsfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.
§ 3 Aktiekapital Bolagets aktiekapital skall utgöra 1.000.000 kronor.	6. Aktiekapital Bolagets aktiekapital ska vara en miljon (1.000.000) kronor. Om bolaget försätts i likvidation skall bolagets tillgångar tillfalla Locum AB.
§ 4 Antal aktier Antal aktier ska uppgå till 1000 stycken.	7. Antal aktier Antalet aktier ska uppgå till ettusen (1.000) stycken.
§ 5 Styrelse Styrelsen skall bestå av tre till fem ordinarie ledamöter. Ledamöter och ordförande utses av Stockholms läns landstingsfullmäktige.	8. Styrelsen Styrelsen ska bestå av lägst en och högst fem ordinarie ledamöter samt högst tre styrelsesuppleanter. Består styrelsen av färre än tre ledamöter ska minst en styrelsesuppleant väljas. Ledamöter och suppleanter väljs av Stockholms läns landstingsfullmäktige.
§ 6 Revisorer	9. Revisorer

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor och en suppleant. Revisorn och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma enligt reglerna i kap 9 kap 21 § 2 st aktiebolagslagen som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet	Bolaget ska ha en eller två auktoriserade revisorer med högst samma antal revisorssuppleanter. Till revisor samt, i förekommande fall, revisorssuppleant, ska kunna utses ett registrerat revisionsbolag.
§ 7 Lekmannarevisorer Stockholms läns landstingsfullmäktige skall utse lägst en och högst fem lekmannarevisor (-er). Lekmannarevisorer väljs för en tid motsvarande mandatperiodens längd, räknat från årsskiftet efter det år då allmänna val ägt rum.	10. Lekmannarevisorer Stockholms läns landstingsfullmäktige ska utse lägst en och högst sju lekmannarevisor(er).
§ 8 Styrelsens säte Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.	
§ 9 Kallelse till bolagsstämma Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev, tidigast fyra och senast två veckor före stämman.	11. Kallelse till bolagsstämma Kallelser och andra meddelanden till aktieägarna sker genom e-post. Kallelse till bolagsstämma ska utfärdas tidigast sex (6) och senast två (2) veckor före stämma.
§ 10 Ärenden på årsstämma Följande ärende skall förekomma vid ordinarie bolagsstämma (årsstämman): 1. Val av ordförande vid stämman. 2. Upprättande och godkännande av godkännande av röstlängd.	12. Ärenden på årsstämma På årsstämma ska följande ärenden förekomma till behandling: 1. Stämmans öppnande 2. Val av ordförande vid stämman; 3. Upprättande och godkännande av röstlängd;

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
3. Val av en eller två justeringsmän. 4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad 5. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse. 6. Beslut angående - fastställande av balans- och resultaträkning - dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen - ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör 7. Fastställande av antalet styrelseledamöter. 8. Val av styrelse och revisorer. 9. Fastställande av arvode åt styrelse och revisorer. 10. Annat ärende som ankommer på stämman enligt Aktiebolagslagen (2005:551).	4. Val av en (1) eller två (2) justeringsmän; 5. Godkännande av dagordning; 6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad; 7. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport samt, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse; 8. Beslut om; a) fastställelse av resultaträkning och balansräkning samt, i förekommande fall, koncernresultaträkning och koncernbalansräkning, b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen, c) ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och, i förekommande fall, verkställande direktör; 9. Fastställande av arvode till styrelse och lekmannarevisorer respektive, revisorer; 10. Val av i förekommande fall revisionsbolag eller revisorer samt eventuella revisorssuppleanter; 11. Anteckning om landstingsfullmäktiges val av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter samt lekmannarevisorer, då sådant val har förrättats; 12. Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
	aktiebolagslagen eller bolagsordningen.
	13. Bolagsstämmans kompetens Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman.
§11 Räkenskapsår Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.	14. Räkenskapsår Bolagets räkenskapsår ska omfatta kalenderår.
	15. Inspektionsrätt Landstingsstyrelsen i Stockholms läns landsting äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.
§ 12 Röstning vid bolagsstämma Vid bolagsstämman får varje röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och/eller företrädde aktier utan begränsning i röstetalet.	
§ 13 Hembud Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas aktieägarna till inlösen genom till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen. När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad, vars postadress är införd i aktieboken eller eljest känd	

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
för bolaget, med en anmodan till den, som önskar begagna sig av lösningsrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång. Anmäler sig flera lösningsberättigade, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus dock att om samtidigt flera aktier hembjudits, aktierna först, så långt kan ske, skall jämt fördelas bland dem som framställt lösningsanspråk. Lösenbeloppet skall utgöras, där fånget är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp, som i brist av åsämjande, bestämmas i den ordning lagen (1929:145) om skiljemän stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt, då lösenbeloppet blev bestämt. Om inte inom stadgad tid någon lösningsberättigad framställer lösningsanspråk eller lösen inte erlägges inom föreskriven tid, äger den som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.	
§14 Dokument och arkivreglemente Dokument- och arkivreglemente för Stockholms läns landsting gäller för bolaget.	
§ 15 Ändring av bolagsordning Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av Stockholms läns landstingsfullmäktige	16. Ändring av bolagsordningen

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
	Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av Stockholms läns landstingsfullmäktige.

Förslag till ägardirektiv för AB Terreno

- Generella ägardirektiv
- Specifika ägardirektiv för:
 - Aktiebolaget Terreno, *organisationsnummer*: 556108-8195

Innehållsförteckning

1.	Generella ägardirektiv.....	3
1.1	Mål och ekonomiska krav.....	3
1.2	Uppföljning och rapportering	3
1.3	Efterlevnad av lagar och styrande dokument	3
1.4	Principiellt viktiga beslut	4
1.5	Samverkan med andra delar av landstinget	4
1.6	Rätt till insyn	4
1.7	Insyn från allmänheten	4
2.	Specifika ägardirektiv.....	5

1. Generella ägardirektiv

De generella ägardirektiven anger vilka generella regler som gäller i frågor som ägaren definierat som strategiska.

1.1 Mål och ekonomiska krav

Mål och ekonomiska krav för verksamheten fastställs årligen av landstingsfullmäktige. Styrelsen och ledningen i ansvarar för att de fastställda målen uppnås inom ramen för de ekonomiska kraven.

Styrelse och ledning ansvarar också för att genomföra övriga uppdrag från landstingsfullmäktige till verksamheten.

1.2 Uppföljning och rapportering

Styrelse och ledning ansvarar för att verksamheten följs upp avseende ekonomi, kvalitets-, och produktivitetsutveckling samt de övriga mål och uppdrag som ges av landstingsfullmäktige.

Uppföljningen av verksamheten enligt ovan ska omfatta såväl verkligt utfall som prognoser. Vid större avvikelser mot mål ska orsaker analyseras och handlingsplaner för att korrigera avvikelserna upprättas och följas upp. Rapportering ska ske till ägaren enligt de krav som ägaren specificerar.

Styrelse och ledning ansvarar för att inom de områden där landstinget lämnat rapporteringsinstruktioner ska dessa följas.

1.3 Efterlevnad av lagar och styrande dokument

Styrelse och ledning ansvarar för

- att verksamheten följer tillämpliga lagar och regler
- att verksamheten följer av ägaren beslutade styrande dokument
- att tillse att motsvarande interna riktlinjer och föreskrifter upprättas för bolaget/nämnden där så är tillämpligt samt arbeta för att de efterlevs
- att efterlevnaden av styrande dokument följs upp och misstänkta eller konstaterade överträdelser rapporteras till ansvarigt utskott
- att årligen i årsrapporten, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och i förekommande fall specifika ägardirektiv angivna syftet och ramarna för densamma. Årsrapporten ska vara så utformad att det kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 §§ kommunallagen.

1.4 Principiellt viktiga beslut

Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska hänskjutas till landstingsfullmäktige. Besluten ska därefter för aktiebolag alltid fattas av bolagsstämman. Exempel på beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt är köp och försäljning av aktier, bildande av dotterbolag, förändring av aktiekapital, ingående av principiellt viktiga avtal samt principiellt viktiga investeringar och finansieringsfrågor samt beslut som kan antas riskera att strida mot intentioner i styrdokument och direktiv.

Vid tveksamhet om en fråga är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ansvarar styrelse och ledning för att rådgöra med landstingsstyrelsen.

1.5 Samverkan med andra delar av landstinget

För att på ett effektivt sätt fylla de uppgifter landstinget har gentemot länets innevånare krävs att alla enheter samverkar på ett ändamålsenligt sätt och ser till koncernnyttan. Enheterna ska söka bästa möjliga samverkan och är ansvariga för att följa ägarens riktlinjer för samverkan och samarbete.

1.6 Rätt till insyn

Landstingsstyrelsen respektive Landstingshuset i Stockholm AB äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

1.7 Insyn från allmänheten

Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

2. Specifika ägardirektiv

Aktiebolaget Terreno ("Bolaget") är ett helägt dotterbolag till Locum AB som ägs av Landstingshuset i Stockholm AB.

Inom ramen för Bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar Bolagets styrelse och ledning för att följa den av Stockholms läns landstings fastlagda ägarpolicy och de generella ägardirektiven samt att Bolaget, i tillämpliga delar, följer de policys och andra styrdokument som vid var tid är gällande för Locum AB.

Beslut avseende Bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman. Vidare ska Bolaget bereda Stockholms läns landstingsfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

VD

Bolagsjurist

Charlotte Viksten

BREV

1(1)

2017-11-28

LOC 1710-0999

LSF registrator
Box 22 550
104 22 Stockholme-post: registrator.lsf@sll.se

Ärende avseende ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för AB Terreno till landstingsstyrelsen för vidare behandling

Bilagt översänds det av styrelsen för Locum AB behandlade ärendet angående bolagsordning och ägardirektiv för AB Terreno för vidare hantering i LS och LF.

För frågor kontakta gärna undertecknad.

Med vänlig hälsning

Charlotte Viksten
Bolagsjurist

Bilaga 1. Ärende till styrelsen för Locum AB 2017-11-23
Bilaga 2. Utdrag ur beslutsinformation avseende ärende 9

T:\1 VDI\5 STYRELSEN\2017\2017-11-23\09BESLUT BOLAGSORDNING OCH ÄGARDIREKTIV FÖR AB TERRENO\BREV TILL LSF REG 171128.DOCX

VI ÄR EN DEL AV
STOCKHOLMS
LÄNS LANDSTING

Utdrag ur beslutsinformation från
sammanträde med styrelsen i Locum AB torsdagen
den 23 november 2017 kl. 15.30-17.20 på
Karolinska universitetssjukhuset, Solna, K11,
Krisledningsrum

LOC 1701-0133

Närvarande:

Ledamöter

Paul Lindquist
Lars Tunberg
Rolf Lindell
Christer Grunder
Sven Andersson

ordförande
ledamot, 1:e vice ordförande
ledamot, 2:e vice ordförande
ledamot
ledamot

Suppleanter

Maria Elgstrand
Lena Hallerby
Margareta Cantell
Lowisa Anderzon
Solveig Holmgren
Yildiz Kafkas

suppleant, tjug
suppleant
suppleant, tjug
suppleant, tjug
suppleant
suppleant, tjug

Övriga

Malin Frenning

landstingsdirektör, under § 17A

Gunnel Forsberg
Per-Inge Buskas
Dan Eriksson
Marie Boestad
Charlotte Viksten

verkställande direktör
vice verkställande direktör
ekonomidirektör
affärsutvecklingsdirektör
bolagsjurist, sekreterare

Lars Danielsson
Mikael Sondén

projektchef, under § 7
teknikstrateg, under § 8

Maja-Malin Ekelöf
Lina Ericson
Veronica de Jonge

landstingsrådssekreterare
landstingsrådssekreterare
landstingsrådssekreterare

Lena Laurin
Peter Stolpe

Akademikerföreningen SACO
Vision

sammanträde med styrelsen i Locum AB torsdagen
den 23 november 2017 kl. 15.30-17.20 på
Karolinska universitetssjukhuset, Solna, K11,
Krisledningsrum

Beslutsärenden

§ 9

Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno (LOC 1710-0999)

Föredrog verkställande direktören ärendet

Beslutade styrelsen

- att godkänna bolagsordning och ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno enligt förslag,
- att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att godkänna bolagsordningen för Aktiebolaget Terreno enligt förslag samt
- att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att anta ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno enligt förslag.

Vid protokollet

Charlotte Viksten
Styrelsens sekreterare

Utdragsbestyrkande

Charlotte Viksten

Ändring av bolagsordning och nytt ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno

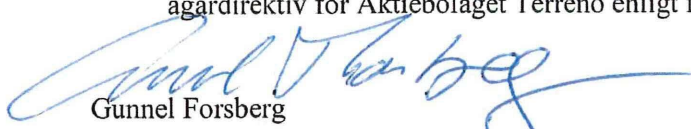
Ärendet

Locums dotterbolag Aktiebolaget Terreno (Bolaget) driver för närvarande inte någon verksamhet. Bolaget föreslås ta över produktion av soler från Stockholms läns landsting vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och nytt ägardirektiv för bolaget.

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

- att godkänna bolagsordning och ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno enligt förslag,
- att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att godkänna bolagsordningen för Aktiebolaget Terreno enligt förslag samt
- att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att anta ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno enligt förslag.

Gunnel Forsberg
Tillförordnad verkställande direktör i Locum AB

Bilagor:

1. Utredning av PWC dat. 2017-09-28
2. Bolagsordning för Aktiebolaget Terreno – jämförelse nuvarande lydelse vs förslag till ny lydelse
3. Ägardirektiv Aktiebolaget Terreno

Sammanfattning

AB Terreno (Bolaget) föreslås ta över produktionen av solel från landstinget, vilket ställer krav på ändrad bolagsordning och nytt ägardirektiv för bolaget.

Bakgrund

Stockholms läns landsting äger 15 solcellsanläggningar vilka är belägna på Danderyds sjukhus, Huddinge Universitetssjukhus och Södertälje sjukhus. Den sammanlagda installerade toppeffekten uppgår till mer än 255 kW vilket kvalificerar landstinget som skattskyldig.

Skattskyldigheten medför att det uppstår en omfattande administration i anledning av produktionen av solel. Skatt ska betalas på egenproducerad el och rapportering av energiskatt ska hanteras för all egen elförbrukning. Då landstinget har ett stort antal mätpunkter och ett stort antal kontrakt med elleverantörer blir denna rapportering omfattande. Om landstinget inte är skattskyldigt sker rapportering av förbrukad el av landstingets elleverantörer.

Överväganden

I syfte att minska landstingets administration har Locum tillsammans med en representant från SLL Styrning och Ekonomi låtit utreda alternativ till landstinget som ägare och skattskyldig. Utredningen bifogas ärendet, [bilaga 1](#).

Alternativen som har utretts är att placera solcellsanläggningarna i ett eget (eventuellt nybildat) bolag, att sälja eller leasa anläggningarna till ett externt bolag, att stänga ned anläggningarna eller att överlåta anläggningarna till respektive sjukhus.

Då landstinget önskar ha kvar produktion och rådighet över anläggningarna återstod placering hos sjukhusen eller i ett eget bolag. En placering av anläggningarna hos respektive sjukhus skulle belasta sjukhusen med uppgifter som inte ingår i deras kärnverksamhet vilket inte är i linje med effektiviseringen inom landstinget. Det mest effektiva alternativet har bedömts vara att placera anläggningarna i ett redan befintligt bolag.

Locum AB förbrukar el på huvudkontoret och lokalkontoren varför en placering av anläggningarna i Locum AB skulle innebära att all sådan förbrukning ska redovisas. Locums dotterbolag AB Terreno har ingen

verksamhet idag och förbrukar således inte någon el. En placering av anläggningarna i dotterbolaget Terreno innebär att vi inte behöver bilda eller köpa ett nytt bolag samt att det inte finns någon egen förbrukning att redovisa. Endast redovisning och betalning av energiskatt på egen produktion blir aktuellt.

I valet mellan att överlåta eller att leasa anläggningarna till Terreno rekommenderade utredaren att SLL leasar anläggningarna till Terreno. Ett leasingupplägg är mer flexibelt och underlättar förändringar vid eventuella kommande lagändringar.

Terreno ägs till hundra procent av Locum AB och bedriver sedan 2007 inte någon verksamhet. För att Terreno ska kunna leasa solcellsanläggningarna, producera el och sälja el till SLL behöver bolagsordningen ändras och nytt ägardirektiv antas som medger sådan verksamhet. Förslagen har stämts av med SLL Juridik och SLL Styrning och Ekonomi, bilaga 2-3.

Ekonomiska konsekvenser

Om produktion av sol el placeras i Terreno innebär det att landstinget inte blir skattskyldigt i anledning av sol elproduktionen. Redovisning och betalning av energiskatt på sol elproduktionen kommer att hanteras av Terreno. Redovisning och betalning av skatt på SLL:s förbrukade el kommer även fortsättningsvis att hanteras av SLL:s leverantörer.

En produktion i Terreno innebär således en påtagligt minskad administration för landstinget eftersom landstinget inte blir skattskyldigt med den betalnings- och redovisningsskyldighet som då följer.

Miljökonsekvenser

Efter drygt 7000 kvm installerade solceller avvaktar Locum med fortsatt utbyggnad till det blir klarlagt hur produktionen ska hanteras. Så snart landstinget har beslutat hur produktionen ska hanteras avser Locum att återuppta utbyggnaden av solcellanläggningar. Om installationen kan återupptas våren 2018 räknar Locum med att de planerade 20 000 kvm kommer att vara klara under 2020.

TAX Services

Locum AB

Skattekonsekvenser vid produktion av solel.

28 september 2017

Final

Strictly Private and
Confidential

Locum AB
Charlotte Viksten
Box 17201
104 62 Stockholm

28 september 2017

Produktion av solel i eget (nybildat) bolag

Vi avger härmed vår rapport avseende produktion av solel i nybildat bolag. Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s ("nedan PwC") ansvar gentemot Er regleras i uppdragsavtalet mellan oss (nedan "Avtalet").

Rapporten och våra kommentarer har baserats på PwC:s uppfattning om den riktiga tolkningen av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen som var kända för oss vid tidpunkten för upprättandet av denna rapport. Därefter genomförda förändringar av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen har inte beaktats.

Denna rapport får inte göras tillgänglig för andra personer än de som anges i Avtalet och endast under de förutsättningar som beskrivs där.

Rapporten är skriven för att tillgodose Ert specifika behov och ändamål. Andra eventuella läsare av rapporten än företrädare för Er kan därför inte förlita sig på innehållet i rapporten för sina ändamål och ska vara införstådd med att PwC inte accepterar någon form av ansvar eller skadeståndsskyldighet gentemot utomstående som tar del av rapporten. Utomstående äger inte rätt att hänvisa till eller citera innehållet i denna rapport eller göra rapporten tillgänglig för annan utan PwC:s skriftliga medgivande.

Kontakta oss gärna vid frågor med anledning av rapporten.

Med vänliga hälsningar

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Fredrik Jonsson
fredrik.jonsson@pwc.com
TAX Services
D: 010-212 48 01
M: 0709-29 41 63

Christina Grape
christina.grape@pwc.com
TAX Services
D: 010-212 54 93
M: 0723-53 05 18

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	3
1.1 Aktuell verksamhet.....	3
1.2 Frågeställning och handlingsalternativ	3
2. Sammanfattning och rekommendation	4
3. Lagstiftning m.m.....	5
3.1 Energiskatt på solet.....	5
3.1.1. Framtida regeländringar som bör beaktas.....	5
3.2 Skattskyldighet för energiskatt	5
3.3 Reservkraft.....	5
3.4 Försäljning av el bakom anslutningspunkten till ett koncessionspliktigt elnät	6
3.5 Mervärdesskatt	6
4. Produktion av solet i eget nybildat bolag.....	8
4.1 Nuläge.....	8
4.2 Ska det nya bolaget äga eller leasa soletanläggningarna?	8
4.3 Skattskyldighet för det nya bolaget	8
4.4 Försäljning av el till respektive sjukhus	9
4.5 Reservkraftanläggningar	9
4.6 Hantering av elcertifikat	9
4.6.1 El producerad i det nya bolaget.....	9
4.6.2 El inköpt från SLLs elleverantör.....	9
4.6.3 Kvotplikt för reservkraft.....	9
4.7 Mervärdesskatt	10
5. Bilaga – Tidigare diskuterade handlingsalternativ för att hantera produktion av skattepliktig solet	11
SLL registreras hos Skatteverket som producent av skattepliktig el	11
Solcellsanläggningarna placeras i ett eget (nybildat) bolag	11
Solcellanläggningarna säljs eller leasas till ett annat bolag	11
Solcellsanläggningarna kopplas ur/stängs ned	12
Inga åtgärder vidtas.....	12
Solcellsanläggningarna överläts till den som bedriver verksamheten vid respektive sjukhus	12

1. Bakgrund

1.1 Aktuell verksamhet

Stockholms läns landsting (SLL) äger 15 stycken solcellsanläggningar fördelat på tre fastigheter; Danderyds sjukhus, Huddinge sjukhus och Södertälje sjukhus.

Verksamheten vid de tre sjukhusen bedrivs av Danderyds sjukhus AB, Karolinska universitetssjukhuset Huddinge (SLL) och Södertälje sjukhus AB. Vidare finns inslag av privat vårdverksamhet samt andra privata aktörer som driver verksamhet som exempelvis pressbyrån och restauranger.

SLL har idag inga leveranser av el där el särdebiteras. Det normala vid uthyrning av lokaler etc. är istället att el ingår i hyran specificerad.

Solcellsanläggningarna är anslutna till respektive sjukhus interna icke koncessionspliktiga elnät. De elnäten är i sin tur anslutna till koncessionspliktiga elnät via anslutningspunkter.

Solcellanläggningarnas installerade topp effekt uppgår var för sig till mindre än 255 kW. Den sammanlagda installerade topp effekten uppgår till mer än 255 kW. Då den sammanlagda installerade topp effekten uppgår till mer än 255 kW så utgår vi från att den el som produceras är skattepliktig.

SLL har även möjlighet att producera el vid strömavbrott etc. genom s.k. reservkraftsanläggningar.

1.2 Frågeställning och handlingsalternativ

Frågan är hur produktionen av solel utifrån bl.a. administrativa och skattemässiga aspekter kan bedrivas på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt för SLL. Några olika alternativ som identifierats är:

- i. Solcellsanläggningarna placeras i ett eget (nybildat) bolag
- ii. Anläggningarna säljs eller leasas till ett annat externt bolag
- iii. Anläggningarna kopplas ur/stängs ned
- iv. Anläggningarna överläts till den som bedriver verksamheten vid respektive sjukhus

De olika alternativens för- och nackdelar har utvärderats och SLL har vid ett möte gjort bedömningen baserat på PwCs utkast till rapport att det mest ändamålsenliga alternativet är att anläggningarna placeras i ett eget (nybildat) bolag. Vid mötet diskuterades i huvudsak två möjliga alternativ att göra detta på.

1. Solcellsanläggningarna leasas till ett nytt bolag eller till ett befintligt dotterbolag,
2. Solcellsanläggningarna överläts till ett nytt bolag eller ett befintligt dotterbolag.

2. Sammanfattning och rekommendation

Det uppstår en omfattande administration i anledning av produktionen av solcellsel i SLL med den nuvarande strukturen där solcellerna ägs av en resultatenhet inom SLL. Det är bl.a. nödvändigt att hantera rapporteringen av energiskatt på all egen förbrukning och på den el som eventuellt yrkesmässigt levereras till annan person som inte själv är skattskyldig.

Vi har även förstått att det är några elleverantörer och ett stort antal mätpunkter som behöver hanteras och ett stort antal kontrakt som behöver gås igenom och löpande uppdateras för att kunna få en korrekt hantering av energiskatten. Vidare kan kvotplikt för den egenproducerade elen behöva hanteras av SLL.

Vår rekommendation är mot bakgrund av den omfattande administrationen att produktionen av solcellsel istället överflyttas till en egen juridisk person alternativt leasas till en egen juridisk person.

Med produktionen av solel i ett eget (nybildat) bolag kan SLL erhålla en mer ändamålsenlig struktur för hantering av administration och skatt.

Om en äganderättsövergång eller leasinglösning är att föredra är främst beroende av de framtida förslag om förändring av regelverket för energiskatt. Sannolikt är en leasinglösning att föredra då den är med flexibel.

SLL blir inte skattskyldigt i anledning av solelproduktion i det nybildade bolaget. Redovisning och betalning av energiskatt på el kommer istället att hanteras av det nybildade bolaget för solelproduktionen och av SLLs elleverantör. Motsvarande kommer även att gälla för redovisningen av elcertifikat för producerad solel respektive för inköpt el.

En konsekvens är att bolaget ska anmäla skattskyldighet till Skatteverket för energiskatt på el. Redovisning och betalning av energiskatt på el sker normalt sett månatligen.

Den solel som produceras kan levereras till respektive sjukhus på de interna icke koncessionspliktiga elnäten med avdragsrätt för energiskatten. Det innebär att energiskatt efter avdrag uppgår till 0,5 öre per kWh. Avdraget görs av det nybildade bolaget i egenskap av skattskyldig.

Produktionen av s.k. reservkraft kan även fortsättningsvis ske hos SLL utan energiskattekonsekvenser då denna el är undantagen från energiskatt. Reservkraften kan således även fortsättningsvis ske inom SLLs regi.

Produktion och försäljning av solel innebär att bolaget också blir skattskyldigt till moms för försäljningen och att rätt till avdrag för ingående moms på kostnader för verksamheten kommer att föreligga. Av erhållen information framgår att solcellsanläggningarna sannolikt bör anses utgöra lös egendom ur ett momsperspektiv vilket får betydelse i samband med överlåtelse eller leasing till bolaget.

3. Lagstiftning m.m.

3.1 Energiskatt på solel

Reglerna om beskattning av el återfinns i 11 kap. lagen om skatt på energi.

Som huvudregel gäller att el som förbrukas i Sverige är skattepliktig. Den som t.ex. producerar skattepliktig el är skattskyldig.

Den som är skattskyldig ska anmäla skattskyldighet till Skatteverket. Energiskatt på förbrukad, och levererad, el ska redovisas i särskilda punktskattedeclarationer. Redovisningsperioden är i normalfallet en kalendermånad.

Från och med den 1 juli 2017 gäller följande regler för energiskatt på solel.

- Solel är inte skattepliktig om den framställs i en anläggning med en installerad toppeffekt som understiger 255 kW av någon som förfogar över en sammanlagd installerad generatoreffekt av mindre än 50 kW och den producerade elen inte har överförts till ett koncessionspliktigt elnät.
- Solel är skattepliktig om den framställs i en anläggning med en installerad toppeffekt som understiger 255 kW av någon som förfogar över en installerad effekt som uppgår till 50 kW eller mer.
- Den som är skattskyldig får göra avdrag för skatt på el om elen producerats i en anläggning med installerad toppeffekt som understiger 255 kW och elen inte har överförts till ett koncessionspliktigt elnät. Avdragsrätten uppgår till skillnaden mellan gällande skattesats och 0,5 öre per förbrukad kWh.

3.1.1. Framtida regeländringar som bör beaktas

Finansdepartementet har uttalat att det avser att utreda om även solel framställd av någon som förfogar över flera anläggningar med en sammanlagd installerad generatoreffekt som uppgår till 50 kW (motsvarande 255 kW installerad toppeffekt för solceller) eller mer ska kunna omfattas av undantaget från energiskatt.

Vidare kommer skattskyldigheten för energiskatt på el att övergå från elleverantörerna till nätbolagen den 1 januari 2018. Den som producerar skattepliktig el kommer även fortsättningsvis att vara skattskyldig.

3.2 Skattskyldighet för energiskatt

Enligt nuvarande regelverk är utöver producenter av skattepliktig el också leverantörer av el under vissa förutsättningar skattskyldiga. En leverantör blir skattskyldig om denne yrkesmässigt levererar egenproducerad skattepliktig el, eller el som producerats av någon annan. Det förekommer idag inga yrkesmässiga leveranser av el inom SLL, då el normalt sett ingår ospecificerad i hyran och inte heller särdebiteras.

Som angetts ovan kommer från den 1 jan 2018 kommer nätbolagen att bli skattskyldiga istället för som idag elhandelsbolagen. Liksom idag kommer även den som producerar skattepliktig el att vara skattskyldig.

3.3 Reservkraft

Undantaget från energiskatt omfattar även el som framställts i ett reservkraftaggregat och som inte har överförts till ett koncessionspliktigt elnät, s.k. reservkraft. Undantaget från skatt gäller oavsett reservkraftaggregatets generatoreffekt.

En fråga är om reservkraftaggregatets generatoreffekt ska räknas med vid bedömningen av en elproducents sammanlagda installerade generatoreffekt. Vår bedömning är att generatoreffekten hos reservkraftaggregat bör räknas med i avsaknad av något uttryckligt undantag. Detta gäller per juridisk person.

3.4 Försäljning av el bakom anslutningspunkten till ett koncessionspliktigt elnät

Endast den som yrkesmässigt framställer *skattepliktig* el blir skattskyldig i egenskap av producent, och den som yrkesmässigt levererar egenproducerad *skattepliktig* el, eller el producerad av någon annan, blir skattskyldig i egenskap av leverantör.

Enligt vår uppfattning innebär det att den som producerar *ej skattepliktig* solel kan leverera elen till en köpare bakom anslutningspunkten till det koncessionspliktiga elnätet utan att det skattemässigt anses som en yrkesmässig leverans av skattepliktig el som medför skattskyldighet.

Motsvarande gäller för den som producerar *skattepliktig* solel som levereras till en köpare bakom anslutningspunkten till det koncessionspliktiga elnätet. Denna kommer att kunna göra avdrag med mellanskillnaden av gällande skattesats och 0,5 öre per kWh.

Observera att det enbart är möjligt att sälja producerad solel i ett led för att medges undantag respektive avdrag, åtminstone fram till 1 januari 2018. Efter den 1 januari 2018 kan det bli möjligt att sälja el i flera led så länge det sker inom det icke koncessionspliktiga nätet, observera att ändringar av lagstiftningen eventuellt kan ske i denna del, varför frågan bör bevakas.

3.5 Mervärdesskatt

3.5.1 Allmänt

Den som installerar en anläggning för produktion av el och har avtal om att antingen all el eller endast överskottsel ska levereras ut på nätet mot ersättning bedriver en självständig ekonomisk verksamhet. Det innebär att en sådan elproducent är skyldig att registrera sig för och redovisa moms på försäljningen. Skattskyldigheten gäller oavsett hur elen har producerats. Det har inte heller någon betydelse om den fastighet som anläggningen är installerad på är en privatbostadsfastighet eller en näringsfastighet. Om den skattepliktiga omsättningen uppgår till högst 30 000 kronor per år, exkl. moms kan dock omsättningen vara befriad från moms. I detta fall föreligger inte heller rätt att göra avdrag för ingående moms på kostnader för den bedrivna verksamheten.

Enligt Lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund, Lemk, har SLL rätt till ersättning för sådan moms för vilken rätt till avdrag enligt Mervärdesskattelagen, ML, inte föreligger. Detta innebär att SLL har möjlighet att få avdrag eller ersättning för all moms som belöper på investeringen oavsett om solcellsanläggningen använts i en momspliktig verksamhet eller ej. Nedan redogör vi för de momskonsekvenser som uppkommer vid en överlåtelse samt vid en leasing av anläggningarna till ett annat bolag.

3.5.2 Fastighetsbegreppet

En solcellsanläggning som har monterats på en fastighet kan, under vissa förutsättningar utgöra fastighet. Per den 1 januari 2017 infördes ett nytt fastighetsbegrepp som innebär att bedömningen av vad som utgör fastighet har förändrats.

Med fastighet avses numera anläggning som har installerats och ingår som en integrerad del av en byggnad eller konstruktion och utan vilken byggnaden eller konstruktionen är ofullständig samt anläggning som är varaktigt installerad i en byggnad eller konstruktion och som inte kan flyttas utan att byggnaden eller konstruktionen förstörs eller förändras. Om anläggningen utgör fastighet enligt någon eller båda av dessa definitioner uppkommer särskilda momskonsekvenser vid en överlåtelse av anläggningarna till ett annat bolag.

Av den information vi har erhållit framgår att solcellerna kan demonteras utan större ingrepp. De sitter fast på en ställning som ligger lös på taket. Dessa solceller bör anses utgöra lös egendom momsmässigt. Det finns också solceller som sitter fast i en ställning som är fastsatt i väggen. Det är inte klart hur stort ingrepp en demontering skulle medföra i det fallet. Om demonteringen skulle innebära en väsentlig åverkan på byggnaden bör solcellerna anses utgöra fastighet, i annat fall, d.v.s. om demonteringen endast medför att det t.ex. uppstår mindre spik- eller skruvhål i väggen som enkelt kan repareras anses solcellerna utgöra lös egendom. Oavsett om solcellsanläggningarna anses utgöra fast eller lös egendom momsmässigt kan reglerna om jämkning i samband med överlåtelsen till ett aktiebolag aktualiseras.

3.5.3 Konsekvenser vid överlåtelse av solcellsanläggning

Om SLL har fått ersättning för moms enligt Lemk i samband med förvärvet och anläggningarna utgör lös egendom som definierats som anläggningstillgångar ska en överlåtelse till bolaget inte beskattas med moms. I stället uppkommer en skyldighet att jämka/justera ingående moms om SLL har fått ersättning för genom Lemk. En förutsättning för jämkning är att den ingående moms som SLL fått ersättning för i samband med förvärvet uppgått till minst 50 000 kronor samt att överlåtelsen sker inom 5 år från tidpunkten för förvärvet (den s.k. korrigeringstiden). I korrigeringstiden ska räknas in det räkenskapsår under vilket förvärvet skett.

Om anläggningarna skulle anses utgöra fastighet kan också en skyldighet att jämka/justera ingående moms uppkomma. En förutsättning är i det fallet att ingående moms vid anskaffandet uppgår till minst 100 000 kronor och korrigeringstiden är 10 år.

Jämkningsen sker genom en återbetalning av moms till kommunkontosystemet om förutsättningarna enligt ovan är uppfyllda och återbetalningen görs vid ett enda tillfälle. Om SLL upprättar en jämkningshandling som lämnas över till bolaget kan bolaget utnyttja denna för att återfå moms via positiv jämkning enligt ML:s regler. En sådan jämkning görs årsvis under återstoden av korrigeringstiden i bolagets momsdeklaration.

Om SLL däremot i samband med förvärvet av solcellerna har fått avdrag för ingående moms enligt ML:s regler ska utgående moms påföras överlåtelsen i samband med en överlåtelse till bolaget förutsatt att solcellerna utgör lös egendom. Anses däremot solcellerna utgöra fastighet ska utgående moms inte tas ut, men en jämkningshandling ska upprättas och överlämnas till förvärvaren och förvärvaren övertar SLL:s jämkningsskyldighet.

3.5.4 Konsekvenser vid leasing av solcellsanläggning

Även vid leasing kan skyldighet att jämka uppkomma. Detta gäller för det fall SLL har förvärvat solcellerna och fått ersättning för moms enligt Lemk i samband med förvärvet. Vid en uthyrning av solcellerna ska SLL, förutsatt att dessa utgör lös egendom, fakturera uthyrningen med moms. I detta fall ska den momsmässiga hanteringen av solcellerna rätteligen ändras från Lemk till ML. Jämkningsen ska därför ske enligt Lemk men SLL har en motsvarande rätt att återfå moms genom positiv jämkning enligt ML:s regler.

4. Produktion av solel i eget nybildat bolag

4.1 Nuläge

Det uppstår en omfattande administration i anledning av produktionen av solcellsel i SLL med den nuvarande strukturen där solcellerna ägs av en resultatenhet inom SLL.

Det är bl.a. nödvändigt att hantera rapporteringen av energiskatt på all egen förbrukning och på den el som eventuellt yrkesmässigt levereras till annan person som inte själv är skattskyldig.

Vi har förstått att det är ett stort antal mätpunkter som behöver hanteras och ett stort antal hyreskontrakt som behöver gås igenom och löpande uppdateras för att kunna få en korrekt hantering av energiskatten. Vidare kan kvotplikt för den egenproducerade elen komma att behöva hanteras.

I syfte att undvika att SLL blir skattskyldigt och för att minska den administration som uppstår pga. detta, framstår det därför som mest ändamålsenligt att hantera produktionen av solel i ett nytt bolag som är en egen juridisk person. Konsekvensen är att SLL inte blir skattskyldigt i anledning av solelproduktion. Redovisning och betalning av energiskatt på el kommer istället att hanteras av det nybildade bolaget för solelproduktionen och av SLLs elleverantör.

Om en äganderättsövergång eller leasinglösning för solcellerna är att föredra är främst beroende av de framtida förslag om förändring av regelverket för energiskatt. Sannolikt är en leasinglösning att föredra.

4.2 Ska det nya bolaget äga eller leasa solelanläggningarna?

Det finns inte något entydigt svar på frågan om vem som energiskattemässigt anses producera el när en solelanläggning leasas. Skatteverket har kommenterat frågan om vem som energiskattemässigt är att anse som producent av el i ett ställningstagande från den 15 december 2010.

Skatteverket skriver att flera företag kan vara inblandade vid produktion av el. Det kan förekomma att ett företag äger anläggningen, ett annat arrenderar anläggningen och ytterligare ett ansvarar för driften av anläggningen. Det kan också förekomma att den personal som utför arbetsuppgifterna avseende driften av anläggningen har olika arbetsgivare och att flera företag står för kostnader i samband med produktionen av elen. Skatteverkets uppfattning är att den som ursprungligen har rätt att förfoga över elen, dvs. den ursprunglige ägaren, ska anses framställa elen. Den som förvärvat elen från annan kan således inte anses vara producent av elen.

Vi tolkar Skatteverkets ställningstagande som att när leasingavtalet utformas på så sätt att leasetagaren är den som ursprungligen förfogar över elkraften blir leasetagaren producent. Detta bör vara fallet om leasetagaren leasar solcellsanläggningen i en finansiell lease eller en operationell, där risken för och förmånen i solcellsanläggningen i allt väsentligt åvilar leasetagaren samt där leasetagaren förfogar över producerad el.

Ett alternativ till lease av solcellsanläggningarna är att det nya bolaget förvärvar äganderätten till anläggningarna. Lease har dock den fördelen att den kan sägas upp om förutsättningarna för solelens skattebefrielse förändras, exempelvis om ovan nämnda förslag till undantag från skatteplikt genomförs. Om äganderätten övergått torde det bli mer omständligt att i sådana fall sälja tillbaka anläggningarna.

För det fall att ni överväger en leasingstruktur har vi en kollega som tagit fram motsvarande lösningar/strukturer vid ett stort antal tillfällen.

4.3 Skattskyldighet för det nya bolaget

Det nya bolaget ska ansöka om registrering som skattskyldigt hos Skatteverket samt redovisa och betala energiskatt till Skatteverket.

Redovisning och betalning av skatt görs som huvudregel månadsvis. I deklarationen redovisas förbrukat respektive levererad el samt avdrag.

4.4 Försäljning av el till respektive sjukhus

Det nya bolaget kan sälja producerad solel till sjukhusen på sjukhusens interna elnät, dvs. bakom anslutningspunkten till det koncessionspliktiga elnätet. Eftersom elen förbrukas på respektive sjukhus interna icke koncessionspliktiga elnät har det nya bolaget avdragsrätt för energiskatten på el ned till 0,5 öre per kWh.

Som angetts ovan är det vår bedömning är att SLL inte kommer att bli skattskyldigt för köp av solel från det nya bolaget.

Från den 1 jan 2018 är det vår bedömning att leverans av el bör kunna ske i flera led inom det icke koncessionspliktiga elnätet, se vår kommentar under rubrik 3.4

4.5 Reservkraftanläggningar

Om det nya bolaget förfogar över samtliga solelanläggningar kommer den sammanlagde effekten överstiga 255 kW installerad topp effekt vilket medför att producerad solel blir skattepliktig. Det saknar då betydelse vilken effekt reservkraftanläggningarna har eftersom producerad solel inte kommer att omfattas av undantaget från energiskatt.

Den el som produceras i reservkraftanläggningarna är undantagen från energiskatt för SLL så länge som den förbrukas inom sjukhusens interna icke koncessionspliktiga elnät.

4.6 Hantering av elcertifikat

4.6.1 El producerad i det nya bolaget

Det nya bolaget som producerar solel kan tilldelas elcertifikat. Producenten måste ansöka hos Energimyndigheten om tilldelning. Producenten kan sälja elcertifikaten och på det sättet få en intäkt.

Om en elproducent säljer el till en elanvändare medför det kvotplikt för elcertifikat för producenten. Vid beräkning av kvotplikten ska såld el anses motsvara den mängd el som fakturerats elanvändaren under beräkningsåret (kalenderåret som föregår den annullering av elcertifikat som sker den 1 april varje år).

För att kunna rapportera kvotplikt för elcertifikat behövs en registrering som kvotpliktig hos energimyndigheten.

Det medför också kvotplikt för elcertifikat om en elanvändare använder egenproducerad el om mängden använd el uppgår till mer än 60 MWh per beräkningsår och har producerats i en anläggning med en installerad effekt som är högre än 50 kW.

4.6.2 El inköpt från SLLs elleverantör

Kvotplikt för den el som köps från SLLs elleverantör hanteras och redovisas av elleverantören.

4.6.3 Kvotplikt för reservkraft

Reservkraft kan vara undantagen från kvotplikt om elanvändaren själv har producerat och använt elen, om den använda mängden el inte uppgår till mer än 60 megawattimmar per beräkningsår. I andra fall är elen kvotpliktig.

För att kunna rapportera eventuell kvotplikt för elcertifikat avseende den egenproducerade reservkraften behövs en registrering som kvotpliktig hos energimyndigheten.

4.7 Mervärdesskatt

Då produktion av solel hanteras i ett nybildat aktiebolag som omsätter solel till sjukhusen uppkommer en momspliktig omsättning för bolaget. Bolaget ska vara momsregistrerat och redovisa utgående moms på sin försäljning av solel. De sjukhus som bedrivs i aktiebolagsform kommer att sakna möjlighet att göra avdrag för moms som bolaget fakturerar. Om Bolaget istället tillhandahåller solel till SLL som därefter inkluderar detta i hyran för lokalerna uppkommer ingen negativ momskonsekvens då SLL har möjlighet att få ersättning enligt Lemk för sådan debiterad moms. SLL kan hyra ut lokalerna till sjukhusen utan att ta ut moms för uthyrningen.

5. Bilaga – Tidigare diskuterade handlingsalternativ för att hantera produktion av skattepliktig solel

SLL registreras hos Skatteverket som producent av skattepliktig el

Produktion av skattepliktig el medför att SLL anses som skattskyldig och att SLL ska redovisa och betala skatt på all elförbrukning. En registrering hos Skatteverket är nödvändig för att kunna redovisa och betala energiskatt på el. Inköp av el ska därför göras utan skatt. Observera att detta gäller all egen elförbrukning och även för den el som överläts till annan person som inte själv är registrerad som skattskyldig. Detta kan medföra en relativt omfattande administration kopplad till mätning, utredningar om el ingår i hyran eller inte m.fl. situationer.

Skattskyldighet till moms uppkommer för det fall el (även överskottsel) matas ut på nätet mot ersättning. Då anläggningarna avser en verksamhet som medför skattskyldighet bör rätt till avdrag för moms enligt ML föreligga. Tillhandahålls elen en aktör som bedriver verksamhet som inte medför skattskyldighet (t.ex. Danderyds Sjukhus AB) har förvärvaren inte möjlighet att göra avdrag för moms på kostnaden.

Solcellsanläggningarna placeras i ett eget (nybildat) bolag

Bolaget kommer att producera skattepliktig el och ska därför anmäla skattskyldighet till Skatteverket.

Den el som produceras vid respektive fastighet skulle kunna säljas till antingen till sjukhusen eller till någon annan. Om bolaget levererar el till någon som inte är skattskyldig ska bolaget redovisa och betala skatt på den el som levereras.

Det kan under vissa förutsättningar vara möjligt att leverera energiskattebefriad el alternativt el beskattad med 0,5 öre inom det icke koncessionspliktiga elnätet. Regelverket är relativt komplicerat och delvis beroende av storleken på solcellerna etc., vi föreslår därför att denna fråga utreds särskilt om det blir aktuellt.

Energiskatten uppgår f.n. till 32,5 öre per kWh.

Skattskyldighet till moms föreligger förutsatt att bolaget tillhandahåller producerad el mot ersättning. Bolaget kommer då också att ha rätt till avdrag för moms på löpande driftskostnader enligt ML.

Som vi har uppfattat det är anläggningarna redan uppförda och investeringen är gjord av Landstingsfastigheter, en del av SLL. Beroende på om SLL har ansökt om ersättning för moms enligt Lemk eller gjort avdrag för moms enligt ML kan överlåtelsen innebära antingen att jämkning ska ske eller att transaktionen är momspliktig. För en bedömning måste man också göra bedömningen om anläggningarna är fastighet eller lös egendom. Frågan om moms i samband med överlåtelsen bör därför utredas i särskild ordning.

Solcellanläggningarna säljs eller leasas till ett annat bolag

Med detta alternativ kommer SLL inte att producera någon el och därför heller inte vara skattskyldig. Fördel att inte behöva hantera energiskatt alls. Nackdel att energiskatteskostnaden kan bli högre för detta alternativ. Energiskatten bör i detta fall hanteras av det externa bolaget.

Det kan under vissa förutsättningar vara möjligt att leverera energiskattebefriad el alternativt el beskattad med 0,5 öre inom det icke koncessionspliktiga elnätet. Regelverket är relativt komplicerat och delvis beroende av storleken på solcellerna etc., vi föreslår därför att denna fråga utreds särskilt om det blir aktuellt.

Som vi har uppfattat det är anläggningarna redan uppförda och investeringen är gjord av Landstingsfastigheter, en del av SLL. Beroende på om SLL har ansökt om ersättning för moms enligt Lemk eller gjort avdrag för moms

enligt ML kan överlåtelsen innebära antingen att jämkning ska ske eller att transaktionen är momspliktig. För en bedömning måste man också göra bedömningen om anläggningarna är fastighet eller ös egendom. Frågan om moms i samband med överlåtelsen bör därför utredas i särskild ordning.

Även den situationen att anläggningarna leasas till ett externt bolag utgör en momspliktig transaktion för bolaget. Utgående moms ska redovisas och bolaget har möjlighet att göra avdrag för ingående moms samt kan ha rätt att korrigera investeringsmoms. Även detta bör utredas i särskild ordning.

Solcellsanläggningarna kopplas ur/stängs ned

Med detta alternativ kommer SLL inte att producera någon el och därför heller inte vara skattskyldig.

Vi har inga ytterligare kommentarer om energiskatt till detta alternativ andra än att det kan användas för att ta bort kommande risker som uppkommer löpande om inga åtgärder vidtas alls.

Om anläggningarna kopplas ur eller stängs ned uppkommer inga momsmässiga konsekvenser.

Inga åtgärder vidtas

Den som producerar skattepliktig el utan att anmäla skattskyldighet till Skatteverket riskerar att påföras skatt, skattetillägg och en hög kostnadsränta som kan uppgå till betydande belopp.

Skatteverket har vid några tillfällen gått igenom vilka som fått tilldelning av elcertifikat och i anledning av detta ställt kontrollfrågor angående rapportering av elcertifikat.

Om bolaget har tillhandahållit el mot ersättning har en skattskyldighet till moms uppkommit vilket innebär att bolaget bör vara momsregistrerat och redovisa utgående moms på sin omsättning förutsatt att omsättningen överstigit 30 000 kronor och därmed saknar möjlighet till skattebefrielse.

Vi avråder från detta alternativ.

Solcellsanläggningarna överläts till den som bedriver verksamheten vid respektive sjukhus

Alternativet innebär att de tre sjukhusen (Danderyds sjukhus AB, Karolinska universitetssjukhuset Huddinge och Södertälje sjukhus AB) tar över solcellsanläggningarna vid respektive sjukhus och anmäls som skattskyldiga. Under förutsättning att vart och ett av sjukhusen förbrukar all den el som produceras är skatten avdragsgill (ingen överföring till koncessionspliktigt elnät). Efter avdrag uppgår skatten till 0,5 öre per kWh.

De aktiebolag som tar över solcellsanläggningarna blir skattskyldiga. Karolinska universitetssjukhuset Huddinge är en del av SLL, vilket medför att SLL blir fortsatt skattskyldiga. Även i detta fall kan administrationen bli omfattande, se ovan.

Fördelen är avdragsrätten och därmed beskattningen med 0,5 öre per kWh.

Vänligen notera att om någon av de juridiska personerna innehar en totaleffekt på solcellsanläggningarna som understiger 255 kW så kan undantaget från energiskatt vara tillämpligt. Vidare så bör effekten på reservkraften beaktas, se tidigare avsnitt om reservkraft.

Om anläggningarna överläts till sjukhusen innebär det att överlåtelsen till Danderyds Sjukhus AB samt till Södertälje Sjukhus AB kan få negativa momskonsekvenser eftersom dessa bolag bedriver momsfri verksamhet och därmed saknar möjlighet att göra avdrag för moms. Anläggningen som "överläts" till Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge kommer att ägas av SLL även fortsättningsvis. I denna del uppkommer inga momskonsekvenser.

Bolagsordning för Aktiebolaget Terreno, org.nr. 556108-8195

Nuvarande lydelse	Förslag ny lydelse
<i>Denna bolagsordning har fastställts av landstingsfullmäktige 2013-09-17 (LS 1304-0550)</i>	LOC 1710-0999
§ 1 Firma Bolagets firma är Aktiebolaget Terreno.	1. Firma Bolagets firma är Aktiebolaget Terreno.
	2. Styrelsens säte Styrelsen ska ha sitt säte i Stockholms kommun.
	3. Verksamhet Bolaget ska ha till föremål för sin verksamhet att inom Stockholms läns landsting, för egen eller för Stockholms läns landstings, landstingets bolags eller annat landstingsorgans räkning, förvärva, äga, leasa och förvalta, solcellanläggningar och därtill hörande verksamhet samt att producera och sälja el till Stockholms läns landsting, landstingets bolag eller annat landstingsorgan. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe.
§ 2 Ändamål Bolaget har till föremål för sin verksamhet att för egen eller annans räkning förvärva, förvalta och avyttra dels fast egendom och tomträtt jämte inventarier, dels nyttjanderätt till fast egendom, dels aktier i sådana aktiebolag samt andelar i sådana ekonomiska föreningar, som äger fast egendom eller är tomträttshavare.	4. Ändamål med verksamheten Syftet med verksamheten är att bistå Locum AB och Stockholms läns landsting i fullgörandet av förvaltningen av landstingets fastigheter i den del som avser elproduktion genom solcellanläggningar belägna inom landstingets fastigheter. Bolaget ska bedriva sin verksamhet med iakttagande av kommunala likställighetsprincipen samt i ekonomiskt hänseende enligt följande:

	• Verksamhet som gäller förvaltning av fast och lös egendom samt produktion av och handel med el och därmed sammanhängande verksamhet ska bedrivas på affärsmässig grund. • Övrig verksamhet ska bedrivas med tillämpning av kommunala självkostnadsprincipen.
	5. Fullmäktiges rätt att ta ställning Bolaget ska bereda Stockholms läns landstingsfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.
§ 3 Aktiekapital Bolagets aktiekapital skall utgöra 1.000.000 kronor.	6. Aktiekapital Bolagets aktiekapital ska vara en miljon (1.000.000) kronor.
§ 4 Antal aktier Antal aktier ska uppgå till 1000 stycken.	7. Antal aktier Antalet aktier ska uppgå till ettusen (1.000) stycken.
§ 5 Styrelse Styrelsen skall bestå av tre till fem ordinarie ledamöter. Ledamöter och ordförande utses av Stockholms läns landstingsfullmäktige.	8. Styrelsen Styrelsen ska bestå av lägst en och högst fem ordinarie ledamöter samt högst tre styrelsesuppleanter. Består styrelsen av färre än tre ledamöter ska minst en styrelsesuppleant väljas. Ledamöter och suppleanter väljs av Stockholms läns landstingsfullmäktige.
§ 6 Revisorer För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor och en suppleant. Revisorn och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma enligt reglerna i kap 9 kap 21 § 2 st aktiebolagslagen som hålls under det fjärde räkenskapsåret	9. Revisorer Bolaget ska ha en (1) eller två (2) auktoriserade revisorer med högst samma antal revisorssuppleanter. Till revisor samt, i förekommande fall, revisorssuppleant, ska kunna utses ett registrerat revisionsbolag.

efter revisorsvalet	
§ 7 Lekmannarevisorer Stockholms läns landstingsfullmäktige skall utse lägst en och högst fem lekmannarevisor (-er). Lekmannarevisorer väljs för en tid motsvarande mandatperiodens längd, räknat från årsskiftet efter det år då allmänna val ägt rum.	10. Lekmannarevisorer Stockholms läns landstingsfullmäktige ska utse lägst en och högst sju lekmannarevisor(er).
§ 8 Styrelsens säte Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.	
§ 9 Kallelse till bolagsstämma Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev, tidigast fyra och senast två veckor före stämman.	11. Kallelse till bolagsstämma Kallelser och andra meddelanden till aktieägarna sker genom e-post. Kallelse till bolagsstämma ska utfärdas tidigast sex (6) och senast två (2) veckor före stämma.
§ 10 Ärenden på årsstämma Följande ärende skall förekomma vid ordinarie bolagsstämma (årsstämman): 1. Val av ordförande vid stämman. 2. Upprättande och godkännande av godkännande av röstlängd. 3. Val av en eller två justeringsmän. 4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad 5. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse. 6. Beslut angående - fastställande av balans- och resultaträkning - dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen - ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör 7. Fastställande av antalet styrelseledamöter. 8. Val av styrelse och revisorer. 9. Fastställande av arvode åt styrelse och revisorer. 10. Annat ärende som ankommer på stämman enligt	12. Ärenden på årsstämma På årsstämma ska följande ärenden förekomma till behandling: 1. Val av ordförande vid stämman; 2. Upprättande och godkännande av röstlängd; 3. Godkännande av dagordning; 4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad; 5. Val av en (1) eller två (2) justeringsmän; 6. Föredragning av framlagd årsredovisning och revisionsberättelse samt, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse; 7. Beslut om; a) fastställelse av resultaträkning och balansräkning samt, i förekommande fall, koncernresultaträkning och koncernbalansräkning, b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen, c) ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och, i

Aktiebolagslagen (2005:551).	förekommande fall, verkställande direktör; 8. Fastställande av arvode till styrelse och lekmannarevisorer respektive, i förekommande fall, revisorer; 9. Val av i förekommande fall revisionsbolag eller revisorer samt eventuella revisorssuppleanter; 10. Anteckning om landstingsfullmäktiges val av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter samt lekmannarevisorer, då sådant val har förrättats; 11. Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.
	13. Bolagsstämmans kompetens Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman.
§11 Räkenskapsår Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.	14. Räkenskapsår Bolagets räkenskapsår ska omfatta kalenderår.
	15. Inspektionsrätt Landstingsstyrelsen i Stockholms läns landsting äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.
§ 12 Röstning vid bolagsstämma Vid bolagsstämman får varje röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och/eller företrädde aktier utan begränsning i röstetalet.	
§ 13 Hembud Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas aktieägarna till inlösen genom till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas	

om den betingade köpeskillingen. När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad, vars postadress är införd i aktieboken eller eljest känd för bolaget, med en anmodan till den, som önskar begagna sig av lösningsrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång. Anmäler sig flera lösningsberättigade, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus dock att om samtidigt flera aktier hembjudits, aktierna först, så långt kan ske, skall jämt fördelas bland dem som framställt lösningsanspråk. Lösenbeloppet skall utgöras, där fånget är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp, som i brist av åsämjande, bestämmes i den ordning lagen (1929:145) om skiljemän stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt, då lösenbeloppet blev bestämt. Om inte inom stadgad tid någon lösningsberättigad framställer lösningsanspråk eller lösen inte erlägges inom föreskriven tid, äger den som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.	
§14 Dokument och arkivreglemente Dokument- och arkivreglemente för Stockholms läns landsting gäller för bolaget.	
§ 15 Ändring av bolagsordning Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av Stockholms läns landstingsfullmäktige	16. Ändring av bolagsordningen Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av Stockholms läns landstingsfullmäktige.

Ägardirektiv

Aktiebolaget Terreno

Gäller för Aktiebolaget Terreno, org nr 556108-8195

Dokumenttyp

Fastställt

Giltig till och med

Dokumentnummer

Fastställt av

Upprättad av

Informationssäkerhetsklass

Innehållsförteckning

1.	Generella ägardirektiv	3
1.1	Mål och ekonomiska krav	3
1.2	Uppföljning och rapportering	3
1.3	Efterlevnad av lagar och styrande dokument.....	3
1.4	Principiellt viktiga beslut.....	4
1.5	Samverkan med andra delar av landstinget	4
1.6	Rätt till insyn	4
1.7	Insyn från allmänheten	4
2.	Specifika ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno	5

1. Generella ägardirektiv

De generella ägardirektiven anger vilka generella regler som gäller i frågor som ägaren definierat som strategiska.

1.1 Mål och ekonomiska krav

Mål och ekonomiska krav för verksamheten fastställs årligen av landstingsfullmäktige. Styrelsen och ledningen i ansvarar för att de fastställda målen uppnås inom ramen för de ekonomiska kraven.

Styrelse och ledning ansvarar också för att genomföra övriga uppdrag från landstingsfullmäktige till verksamheten.

1.2 Uppföljning och rapportering

Styrelse och ledning ansvarar för att verksamheten följs upp avseende ekonomi, kvalitets-, och produktivitetsutveckling samt de övriga mål och uppdrag som ges av landstingsfullmäktige.

Uppföljningen av verksamheten enligt ovan ska omfatta såväl verkligt utfall som prognoser. Vid större avvikelser mot mål ska orsaker analyseras och handlingsplaner för att korrigera avvikelserna upprättas och följas upp. Rapportering ska ske till ägaren enligt de krav som ägaren specificerar.

Styrelse och ledning ansvarar för att inom de områden där landstinget lämnat rapporteringsinstruktioner ska dessa följas.

1.3 Efterlevnad av lagar och styrande dokument

Styrelse och ledning ansvarar för

- att verksamheten följer tillämpliga lagar och regler
- att verksamheten följer av ägaren beslutade styrande dokument
- att tillse att motsvarande interna riktlinjer och föreskrifter upprättas för bolaget/nämnden där så är tillämpligt samt arbeta för att de efterlevs
- att efterlevnaden av styrande dokument följs upp och misstänkta eller konstaterade överträdelser rapporteras till ansvarigt utskott
- att årligen i årsrapporten, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och i förekommande fall specifika ägardirektiv angivna syftet och ramarna för densamma. Årsrapporten ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1a §§ kommunallagen.

1.4 Principiellt viktiga beslut

Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska hänskjutas till landstingsfullmäktige. Besluten ska därefter för aktiebolag alltid fattas av bolagsstämman. Exempel på beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt är köp och försäljning av aktier, bildande av dotterbolag, förändring av aktiekapital, ingående av principiellt viktiga avtal samt principiellt viktiga investeringar och finansieringsfrågor samt beslut som kan antas riskera att strida mot intentioner i styrdokument och direktiv.

Vid tveksamhet om en fråga är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ansvarar styrelse och ledning för att rådgöra med landstingsstyrelsen.

1.5 Samverkan med andra delar av landstinget

För att på ett effektivt sätt fylla de uppgifter landstinget har gentemot länets innevånare krävs att alla enheter samverkar på ett ändamålsenligt sätt och ser till koncernnyttan. Enheterna ska söka bästa möjliga samverkan och är ansvariga för att följa ägarens riktlinjer för samverkan och samarbete.

1.6 Rätt till insyn

Landstingsstyrelsen respektive Landstingshuset i Stockholm AB äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

1.7 Insyn från allmänheten

Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

2. Specifika ägardirektiv för Aktiebolaget Terreno

Aktiebolaget Terreno ("Bolaget") är ett helägt dotterbolag till Locum AB som ägs av Landstingshuset i Stockholm AB.

Inom ramen för Bolagets ändamål såsom det uttrycks i bolagsordningen ansvarar Bolagets styrelse och ledning för att följa den av Stockholms läns landstings fastlagda ägarpolicyn och de generella ägardirektiven samt att Bolaget, i tillämpliga delar, följer de policys och andra styrdokument som vid var tid är gällande för Locum AB.

Beslut avseende Bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska alltid fattas av bolagsstämman. Vidare ska Bolaget bereda Stockholms läns landstingsfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.